

TRACTATUS
DE SEPTEM VITIIS ET SEPTEM DONIS
SPIRITUS SANCTI.

Vitium quid, et quando culpa: Quotuplex et cuiusque definitio.

Septem sunt vitia principalia, quæ rationalem naturam inficiunt, et ejus integritatem quasi quodam suæ admixtionis fermento corrumpunt. (a) Vitium autem est corruptio naturalis affectus præter ordinem, et extra mensuram. (b) Hoc vero cum per consensum recipitur, peccatum est; sentire autem solum sine consensu, poena est et non culpa. Sane in non regeneratis vitium omnino excusationem non habet, ubi etsi consensus non sequitur, solum hoc damnationi debitum est, quod præter rationem movetur; propter quod ait Apostolus, *Jam nihil damnationis est his, qui sunt in Christo Jêsu* (Rom. VIII, 1). (c) Primum vitium est, superbia: secundum, invidia: tertium, ira: quartum, acedia: quintum, avaritia: sextum, gula: septimum, luxuria. Superbia est amor propriæ excellentiæ. Invidia est livor felicitatis alienæ. Ira est irrationabilis perturbatio mentis. Acedia est fastidium interni boni. Avaritia est immoderata habendi cupiditas. Gula est nimius edendi appetitus. Luxuria est immoderatum desiderium explendæ libidinis. Hæc ergo sunt vitia septem, de quibus universa rationalis animæ corruptio manat: omne enim quod integritatem corrumpit, vitium est. Sed est alia integritas, etc.

CASTIGATIONES ET VARIE LECTIONES IN EUMDEM
TRACTATUM.

Editio Hugonis antiquior Parisiensis anni 1526, apud Badium, tom. 1, fol. 206, c, Allegoriarum in Matthæum cap. 5, *Corruptus vero amor per concupiscentiam animæ turpitudine est*. Vignierius in supplemento, *Corruptus vero amor per concupiscentiam tollit sanctitatem. Clavitas enim cognitionis quasi quedam animæ pulchritudo est: sinceritas vero, etc.*

Ibid. e, cap. 4, *cætera vero ob equentia vitia*. Lege ex Vignerio, *subsequentia vitia*.

Ibid. h, post, *simul vero omnia blasphemant*; Vignierius addit, *Domini*; et mox habet, *summum bonum*, ubi Hugo, *bonam suam*.

Fol. 207, l, cap. 5, post, *propter hoc Dei Filius*, addendum, *qui*; et mox, *non rationabili, esse potuisset*: legendum, *rationabilis esse non potuisset*. Et paulo post, *quod inordinatus est, vitium est*; pro, *quod inordinatum est, vitium esse*.

Ibid. m, cap. 6, *septem antidota specialia*, Vignierius, *spiritualia*; forte minus bene. Deinde, *quæ tamen*: forte legendum, *quæ tantum*.

Ibid. n, *ut sequatur largitio ejus-quod voluntas requirit*. Vignierius, *ut subsequatur largitio, ut quod voluntate perdidit, voluntate requirat*.

Ibid. addendum, *divinitatem regnum tuum*. Contra iram opponitur tertia petitio; post voces, *secunda petitio*.

Ibid. o, cap. 7, *quasi captatio benevolentiae*: et infra, *hæc pro commendatione captationis benevolentiae*. Vignierius non legit vocem, *benevolentiae*; quam Hugo relicere solet. ut videre est lib. de modo orandi, capp. 2 et 5.

Ibid. pro, *a prælatis*, corrigendum, *appellans*.

Ibid.: *illic namque quærenda sunt*. Apud Vignierium, *illic namque quærenda est hæreditas*.

Ibid. r, *honorem Dei præponimus*. Apud Vignierium, *honorem tuum præponimus*: et mox, *tibi et tua*, ubi apud Hugonem, *tibi et Dei*.

208, t, cap. 8, post, *audi iterum*, Vignierius repetit verbum, *audi*.

Ibid., *bonus ad tantum bonum*. Vignierius, *bonus ad summum bonum*.

Ibid. u: *Non te deinceps de ignavia excusare*; corrigendum, *de ignorantia*.

(a) Ita Hugo Viet., lib. 1 Miscellan., tit. 54.

(b) Idem sic lib. 2 de Sacram., p. 13, cap. 1.

(c) Ita recenset et defuit Hugo loco mox citato et summæ Sent. tract. 3.

Ibid. x, post, *affectum malignitatis tuæ*; addit Vignierius, *non defectum infirmitatis tuæ*.

Ibid. z, cap. 9: *tibi nos per humilitatem superiori subjecimus*. Vignierius, *subjicimus*.

209, b, cap. 10, *orandum ut in cælo*. Vignierius, *orandum est, etc.*

Ibid. c, *ut in eis voluntas tua fiat, imitentur illos, etc.*, locus intricatus; apud Vignierium intricatior sic: *Ut in eis voluntas Dei fiat, et præcedant corde quo secuturi sunt et corpore, nec imitentur illos qui adhuc animo terræ inhærent et terra sunt*. sic corrigendus videtur: *ut in eis voluntas Dei fit, et præcedunt corde... sic imitentur illos qui adhuc, et cætera ut apud Vignierium*.

Ibid., *aut potestate tua corrigemur*. Apud Vignierium, *const ingemur*.

Ibid. e, cap. 11, *pasce habitatores*. Addit Vignierius, *tuos*.

Ibid. f, *et nos amplius non colligimus nisi quanto uti*. Melius Vignierius, *et non amplius; non colligimus nisi quantum uti*.

Ibid., *sine scientia excedat*. Forte legendum, *accedat*.

Ibid. g, *intus habes panem* Vignierius omittit, *habes*.

Ibid., *ipsa est esuriens*. Vignierius, *ipsa enim est, etc.*

Ibid. h: *hic est* (Vignierius addit, *dies*) *hodiernus quando*. Vignierius habet, *hodiernus in quo*: et mox, *ad desiderium boni excitetur*; cum vox, *boni*, apud Hugonem desideretur.

210, k, *da nobis hodie*, *da*: legendum cum Vignierio, *da nobis hodie*. Hodie *da*

Ibid. l, cap. 12, *qui tam fideliter conditionem proponit*. Melius Vignierius, *qui tam fidenter, etc.*

Ibid., *sentimus bonam* (Vignierius addit, *esse*) *miseri-*

cordiam. Ibid. m, *virtutis præstes affectum*. Legendum cum Vignierio, *effectum*.

Ibid. n, *nobis congratuato*. Vignierius, *nobiscum gratum*. Forte, *nobiscum gratuito*.

Ibid., *nos viscera* (*miseri cordiæ tuæ*, omittit Vignierius) *affluentia*, (addit vero, *bonitate*) *consid.* Forte singula hæc verba retinenda.

Ibid., *tuo juri cedere*. Vignierius, *jure*.

Ibid. p, *ut tamen eos puniamus*. Vignierius, *ut non eos puniamus*.

Ibid. r, cap. 13, *non tam tentatio quam oppressio* (*est*, omittit Vignierius) *si prævalet*. Addit deinde, *aut si non prævalet*.

Ibid. s, *cum propter id quod*. Vignierius, *cum per id quod*.

211, t, *itaque tentat* (Vignierius addit, *hoc*) *vitium*.

Ibid. y, cap. 14, *nec possumus ea* (Vignierius, *erui*).

Ibid., *Ecce* (Vignierius addit, *nos*) *soli sine te*. Deinde inserto puncto, *facti sumus, etc.*

Ibid., *et non est sicut cætera mala*. Abundat, *est*.

Ibid. y, z, *pestiferæ dilectionis* (Vignierius, *delectationis*) *persuasione*.

Ibid. z, *æstimare forte poterat*. Vignierius, *existimare*.

Ibid., *quod jam non potest celari*. Vignierius, *hoc jam, etc.*

DE DONIS SPIRITUS SANCTI.

IN ILLUD LUCÆ: *Si enim vos cum sitis mali*, (Luc. XI, 13), etc.

Scriptum est: *Si enim vos cum sitis mali, nostis bona data; dare filiis vestris* (Ibid.), *quanto magis Pater vester cælestis dabit spiritum bonum petentibus se? Ergo spiritum dabit Pater cælestis filiis suis petentibus se*. Qui enim filii sunt, non aliud quærent: qui aliud quærant, mercenarii sunt, servi non filii. Qui argentum quærent, qui aurum quærent, qui transitoria quærent, qui terrena quærent, quærent ministerium servitutis, non spiritum libertatis. Quod quæritur, datur. Si quæris corporalia, non plus quam

¹ Apud Hugonem, *non æterna*.

queris accipis. Si queris spiritualia, quod queris datur, et quod non queris adjicitur; spiritualia dantur, corporalia¹ adjiciuntur. *Querite primum regnum Dei, et hæc omnia adjicientur vobis (Matth. vi, 33).* Igitur Patrem rogaraturus, etc.

CASTIGATIONES ET VARIE LECTIONES IN EUMDEM TRACTATUM.

Editio Hugonis Badiana Parisiensis, tom. 1, fol. 215, o, *otentibus se.* Vignierius addit, *dabit spiritum bonum, dabit spiritum suum.* Tum rosequitur, *da ut spiritum suum, etc.*
Ibid. p, *quia pius est.* Forte legendam, *quia pater est.*

² Apud Hugonem, *carnalia.*

Ibid. q, inter verba, *corruptionem, elationem et sanitatem, humilitatem;* Vignierius inserit, *id est*

Ibid., *et spiritus sunt dona.* Vignierius omittit, *dona.*

214. r, *ipse (Vignierius est) pietas.*

Ibid. s, *medicina propter te.* Melius Vignierius, *pro te.*

Ibid., *pœnam non habet.* Vignierius, *pacem non habet.* mians bene.

Ibid., *tu (Vignierius, autem) ex eo quod contrarium, etc.*

Ibid. t, *quia non respiciebas.* Vignierius, *quia non sentiebas.*

Ibid. u, *saltem in tribulatione.* Apud Vignierium, *in retributione*; et mox, *affice is; loco, affige is.*

Ibid., *aliud est quod vides.* Vignierius, *aliud est ad quod vides.*

Ibid. y, forte legendum, *non in hoc malum quod liberat: malum, inquam, non malum.*

ADMONITIO IN SUBSEQUENTEM LIBRUM.

Liber de Conflictu vitiorum et virtutum scriptoribus quatuor nobilissimis tributus est, Augustino primum in omnibus Operum illius editionibus; Leoni deinde in ejus editione Parisiensi anni 1511; postea Ambrosio in Romana editione anni 1585, in qua scriptus ad Simplicianum prænotatur; et demum Isidoro Hispalensi in editione anni 1599, apud Madritum, et in altera apud Parisios procurante Jacobo Dubreul Germanensis nostri cœnobii monacho, anno 1601 excusa. Decepit Breulium Sigebertus Gemblacensis in libro de Viris illustribus, deceptus ipse falsa veterum aliquot inscriptione codicum, qui nomen Isidori habere dicuntur. Porro inspecti a nobis codices Mss. aut Ambrosio assignant, aut Augustino, aut Leoni: et nomine Augustini citat Gratianus 2, quæst. 22, cap. *Nec artificioso.* Auctorem nos credimus Ambrosium, non illum quidem supra laudatum Mediolanensem episcopum, sed Autpertum monasterii S. Vincentii ad Vulturum in Benevento abbatem, cui etiam Ambrosio prænomen fuit. Testatur scriptor ejus Vitæ, quæ in sæculo tertio Benedictino, parte 2, ad annum Christi 778, exstat, compositum ab ipso librum de Conflictu vitiorum. Atqui liber subsequens multam affinitatem cum Ambrosii Autperti opere in Apocalypsim habet, ac virum plane sapit monasticæ vitæ sectatorem, et propter monachos maxime scribentem, veluti ubi ait, cap. 16: *Si igitur sæcularibus viris ita est perniciosâ cupiditatis industria, quanto magis illis periculosior, qui habitu et conversatione jam sæculares esse desiderunt, qui totum quod vivunt Domino devoverunt?* Et cap. 18: *Si cuncta quæ tibi prælatus servanda commisit, illibata consignas, et ne modicum quid reservandum existimas, etc.;* quæ postrema verba, aliæque multa de stabilitate, cap. 14, de taciturnitate, cap. 22, etc., ex S. Benedicti præceptionibus usurpata videntur. Nec ad rem confirmandam addimus disertis verbis commendari Benedictinam regulam in fine libri: præsertim quod liber apud Ambrosium et Isidorum editus, necnon in Mss. quibusdam et in editione Erasmiana, etc., careat capitibus duobus postremis, et ad hæc verba capitis 26 desinat: *Tu autem, homo Dei, vigilantissimo studio attende quæ dico, addita plerumque clausula; ipso adjuvante qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.* Recognitus est liber ad Mss. Germanensem, Corbeiensem, Lyrensem, Victorinum, etc.

DE CONFLICTU
VITIORUM ET VIRTUTUM

Liber unus.

CAPUT PRIMUM. *Persecutionem etiam nunc pios pati necesse est.* Apostolica vox clamat per orbem, atque in procinctu fidei positis, ne securitate torpeant, dicit, *Omnes qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patiuntur (II Tim. iii, 12)* Ecce quia Christianitas in suis principibus jam religiosa, jamque fidelis est, desunt pie viventibus in Christo Jesu vincula, verbera, flagra, carceres, equulei, cruce, et si qua sunt diversorum genera tormentorum: quomodo ergo verum erit quod per Apostolum sonuit, ut omnes pie viventibus persecutionem patiantur? An forte pacis tempore nemo vult pie vivere in Christo Jesu, et ideo desunt ista? Quis hoc vel desipiens dixerit? In hac ergo Apostoli sententia, non specialis quorundam, sed generalis omnium persecutio debet intelligi. Et quidem sunt multi intra sinum matris Ecclesiæ constituti, qui pie viventibus in Christo, contumeliis afficiuntur, opprobriis, injuriis derisionibusque laces-

suntur: istane est illa generalis persecutio, quam Apostolus omnes pie viventibus pati descripsit? Non facile dixerim; cum sint quidam religiosi, quibus nemo pravorum audeat in faciem derogare. Alia ergo intelligenda est, quæ immanior et magis noxia est, quamque non mortalis¹ intorquet severitas, sed vitiorum gignit adversitas. Dum enim contra humilitatem superbia, contra Domini timorem inanis gloria, contra veram religionem simulatio, contra subjectionem pugnat contemptus, contra fraternam congratulationem invidia, contra dilectionem odium, contra libertatem jusæ correptionis detractio, contra patientiam ira, contra mansuetudinem protervia, contra satisfactionem tumor, contra spirituale gaudium sæcularis vita, contra virtutis exercitium torpor vel ignavia, contra firmam stabilitatem dissoluta vagatio, contra spei

¹ Mss., *materialis.*